

Kosonen Ritva

Lähettäjä: paula.s.asikainen@gmail.com
Lähetetty: maanantai 8. toukokuuta 2023 10.59
Vastaanottaja: Kirjaamo
Aihe: Fwd: Yhteydenottonne kunnan rajamuutoksesta

Lähettäjä: paula.s.asikainen@gmail.com

Päiväys: 6. toukokuuta 2023 klo 11.20.27 UTC+3
Vastaanottaja: "Liukko Marja (VM)" <Marja.Liukko@gov.fi>
Aihe: Re: Yhteydenottonne kunnan rajamuutoksesta.

Liukko Marja (VM) <Marja.Liukko@gov.fi> kirjoitti 5.5.2023 kello 15.44:

Hei,

viestinne ohjautui vastattavaksi valtiovarainministeriön kunta- ja alueosastolle, joka vastaa muun ohessa valtion ja kuntien välisestä yhteistyöstä sekä huolehtii kunnallisen itsehallinnon ja kuntalainsäädännön kehittämisestä.

Valtiovarainministeriön tehtävänä on kuntalain mukaisesti seurata kuntien toimintaa yleisellä tasolla, mutta sillä ei ole toimivaltaa puuttua yksittäisen kunnan päätöksentekoon tai toimintaan lukuun ottamatta kuntalain 109 a §:n ja 118 §:n mukaisia arviointi- ja selvitysmenettelyitä koskevia tilanteita. Ministeriö ei siten voi vaikuttaa, puuttua tai ottaa kantaa kunnassa vireillä oleviin yksittäisiin asioihin tai antaa yleistä neuvontaa.

Yleisellä tasolla kuntajakojen muutoksiin liittyen voidaan kuitenkin todeta, että kuntajakojen muutoksista säädetään kuntarakennelaisissa (1698/2009). Laki löytyy Finlex-lakipalvelusta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20091698> . Lain 3 §:n mukaan kuntajaon muuttumisella tarkoitetaan kuntien yhdistymistä tai kunnan osan siirtämistä toiseen kuntaan. Kunnan osan siirtämisellä toiseen kuntaan tarkoitetaan kuntajaon muuttamista, jossa kuntien lukumäärä ei muutu. Arkikielessä voidaan puhua ns. osakuntaliitoksesta, josta oli kyse myös silloin, kun Enonkosken kunnan alueesta liitettiin kaistale Savonlinnan kaupunkiin.

Edellytyksistä, joiden täyttyessä kuntajakoa voidaan muuttaa, säädetään lain 4 §:ssä. Kuntajaon muutos edellyttää lain mukaan sitä, että muutos edistää kuntajaon kehittämisen tavoitteita (mm. elinvoimainen ja alueellisesti eheä toimiva kuntarakenne) sekä parantaa esimerkiksi alueen asukkaiden palveluita ja elinolosuhteita.

Menettelystä, joka koskee kunnan osan siirtämistä toiseen kuntaan, säädetään lain 3 luvussa. Pykälä 11 koskee sitä, kuka voi laittaa vireille esityksen kunnan osan siirrosta toiseen kuntaan. Sen mukaan esityksen voi tehdä: "muutoksen kohteena olevan kunnan valtuusto, kuntien valtuustot yhdessä, kunnan jäsen tai ministeriö." Lisäksi säädetään, että jos esityksen tekee kunnan jäsen, on hänen toimitettava esitys oman kuntansa kunnanhallitukselle. Kunnanhallituksen on tämän jälkeen hankittava esityksestä kaikkien muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustojen lausunnot. Siitä, miten menettely etenee, säädetään laissa tarkemmin. Samoin laissa on muun muassa tarkempaa sääntelyä siitä, mitä asioita kunnan jäsenen esityksen tulee sisältää. Kaikkiaan kuntajakojen muutostilanteet voivat siten tulla kyseeseen vain kuntarakennelain edellytysten täyttyessä ja kyseisessä laissa tarkemmin säädettyssä menettelyssä.

Lähtökohtana on, että kunnan lakisääteiset ja itsehallinnon nojalla järjestetyt palvelut on tarkoitettu pääsääntöisesti kunnan asukkaille, eli asukkaille, jonka kotikunta kyseinen kunta on. Vastaavalla tavalla hyvinvointialueen palvelut järjestetään ja toteutetaan pääsääntöisesti vain kunkin hyvinvointialueen asukkaita varten. Lisäksi myös äänioikeus ja vaalikelpoisuus kunta- ja aluevaaleissa kytkeytyvät henkilön kotikuntaan. Toisaalta kuntien järjestämät palvelut ovat usein käytettävissä myös yli kuntarajojen. Sen takia esimerkiksi kuntalakea uudistaessa on otettu huomioon, että nykyisin kuntien palveluita käyttävät usein myös muut kuin kunnan omat asukkaat. Esimerkiksi kuntalain 23 §:n mukaan kunnan palveluita käyttävät voivat tehdä aloitteita asioissa, jotka koskevat heidän käyttämiään kunnan palveluita. Kunta voi myös suunnitella palveluita yhdessä palveluiden käyttäjien kanssa (kuntalain 22 §) ja kunnalla on velvoite tiedottaa toiminnastaan myös palveluiden käyttäjille (kuntalain 29 §). Kuntalaki mahdollistaakin siis kunnan palveluita käyttäville henkilöille erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia kunnan asioihin, vaikka palvelun käyttäjä ei välttämättä olisikaan kunnan asukas.

Kiitos yhteydenotostanne ja mukavaa kesän odotusta,
toimeksisaaneena

Marja Liukko

Erityisasiantuntija

Valtiovarainministeriö | Kunta- ja aluehallinto-osasto

puh. 02955 30090 | marja.liukko(at)gov.fi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET